

Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz... Egy évre 20.-, Félévre 10.-, Negyedévre 5.-, Egy hónapra 1.80.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest IV. hímző-utca 1. sz. hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő...

Az angol pótegyezmény elejtése.

Az országgyűlésen folyamatban volt bizalmi vita hevében három kereskedelmi szerződésre vonatkozó törvényjavaslat terjesztett a képviselőház elé.

E javaslatok: az 1866 diki francia vám-szerződés meghosszabbításáról szóló nyilatkozat bevizsgálásáról, a Nagybirtoktörvény 1876 évi december 5-én kötött kereskedelmi szerződés bevizsgálásáról, és végre a lichtensteini fejedelemséggel 1876. december 3-án kötött adó és vámegyezségi szerződés bevizsgálásáról.

Mind a három rettenetesen ártatlannak látszik, és még sokkal ártatlanabbnak tetszik az azokhoz csatolt miniszteri indoklás. Az első és utolsó, t. i. a francia és a lichtensteini nem is alkalmas arra, hogy miattuk sok szót vesztessünk: mindkettő ugy szólna csupán a létező status quónak meghosszabbítását czéllozza, s az ellen nem is igen tehető kifogás, tekintettel a folyamatban levő vámügyi alkudozásokra nézve sem.

De egyáltalában nem mondhatjuk ugyan- az a kettő közre szorult angol szerződésről; pedig ez valóban a legártatlanabb arczot ölti. Ez olyanok tettei magát, mintha czélja nem lenne egyéb, mint Angliát a legkedvezményezettebb államokkal egyenkorba helyezni; — s a miniszteri jelentés, — melyely elfogadásra ajánlatik, sehol egy szóval sem emlékezik meg arról, hogy miben áll ezen szerződésnek valódi jelentősége. Csupán azt mondja a jelentés, hogy mitán az 1865-iki angol szerződés és az annak kiegészítését képező 1869 diki pótegyezmény a múlt december havában felmondott, s a felmondás következtében az említett szerződések ez év december 31-én lejárnak, a kormány legelső szándékát véve egy év tartamára oly szerződést kötni Angliával, mely az országunk a legnagyobb kedvezményben részesülő ország előnyeit biztosítja.

Semmi egyebet nem mond az indoklás, sőt kiemeli, hogy „ezen szerződés által a jelenleg érvényben levő angol szerződés minden előnye jövőre is fenmarad...” amihelyzettel, mintegy utóiratként azon orakulumszerű szavak járulnak: „Nagybritánia a jövő évre csak vámügyi tekintetben nem élvezzend az eddig biztosított előnyöket...” Semmi egyéb nem mondatik, ami fogalmat nyújthatna a magyar képviselőháznak a szerződés horderejéről, s azon nagy áldozatról, melyet a magyar nemzet a szerződés elfogadása által Ausztriának hozna.

Nem akarom azt vizsgálni, hogy vajon megengedhető-e, hogy a kormány javaslatait a törvényhozás elé oly jelentéssel terjesztesse, melyek legfeljebb arra valók, hogy eltkarják a kevésbé szakértő szavazók előtt a javaslatok horderejét; de azt az egyet határozottan ki kell mondanunk, hogy ez igen csekély tisztelet és bizalmat mutat a kormány részéről azon nagy többség irányában, melynek bizalmát annyiszor igénybe veszi lépcsőről lépcsőre, s melynek néző bizalomnyilatkozataiban minduntalan kárpolitást keres a komoly argumentációban szenvedett vereségéért.

Nagyon sajátos világot vet a kormány ez eljárása a közte és a pártja között fenálló gyöngéd viszonyra, midőn azt látjuk, hogy a kormány saját pártja előtt palástolni akarja azt, hogy most az angol szerződés által meg akarja fizetni előre a foglaltat a vám és bankügyi alkura. — Saját pártja előtt akarja azt palástolni, illetőleg a pártjához tartozó gyöngébbek előtt, mert oly naivnak csak nem képzelhetjük a kormányt, miszerint azt hisse, hogy az egész elnevezést képs legyen azon jámbor hiszben ringatni, hogy az angol szerződésben nincs másról szó, mint csupán az angol áldozatok azon érdekéről, hogy Ausztriával és Magyarországgal kereskedelmi összeköttetésben maradhassanak.

De bármint legyen ez, szükségesnek látjuk figyelmeztetni a képviselőház tisztelt tagjait, hogy az angol szerződés nem oly ártatlan, mint a minőnek magát mutatja, hogy a szerződés jelentősége nem abban áll, hogy az angol áldozatok a legkedvezményezettebb államok előnyében részesítenek, hogy ellenkezőleg a szerződés szoros összefüggésben áll a bécsi alkuvával, hogy az jelentékeny áldozatot involvál Magyarországgal Ausztriára javára, áldozatot, mely azonnal 1877. évi január 1-én életbe lép, még mielőtt a bécsi alku stipulációját teljesedése mennéne, áldozatot, melyet Magyarországgal az Ausztriának, midőn az a bankügyi jellemezhetlen visszautasításával a magyar kormány egész tervezetét feje tetejére állítja.

Mi eme tervezetnek, és általában a bécsi alkunak megbukottánál egyáltalában nem sajnáljuk, sőt határozottan valljuk, hogy Magyarországra nézve csak szerencse lenne, ha kormányunk határtalan engedékenysége daczára sem jöhetne létre az alku, melybe a kormány oly makacsan kapaszkodik, ha azt épen az osztrákok buktatnák meg. De mégis azt hiszszük, hogy hazánk méltóságával — melyet a kormánynak is respektálni kellene — homlok-egyenest ellenkezik, hogy midőn az osztrákok oly rideg visszautasítást indultot tanusítanak Magyarországra irányában, mi magukatartásáért előre is — a foglaltat lefizetésével jutalmazzuk.

Az a kérdés, miben áll tehát az angol szerződés jelentősége, miben áll azon áldozat, melyet általa Magyarországgal Ausztriára javára hoz? Röviden szólva a szerződés veleje abban áll, hogy általa az összes szerződéses — illetőleg a legkedvezményezettebb államokról szóló clausula alá eső — államokkal szemben tetemes vámemelés következik be azon czikkekre nézve, melyek vámtétele az 1869-ik évi angol pótegyezményben le volt szállítva.

Az a dolog úgy áll, hogy 1869 végeig azon vámtarifát állott érvényben az összes jelzett államokkal szemben, melyek a német, francia, olasz stb. szerződésekben meg voltak állapítva. 1869 decz. 30-án megkötött az angol pótegyezmény, s ez a pamutárak és gyapjúárak vámjait tetemesen leszállította. Ezen leszállított vámtételek — a legkedvezményezettebb államokról szóló clausulánál fogva — ipso facto a többi szerződéses államokkal szemben is érvénybe léptek: tehát 1870-től fogva a pamut és gyapjúárak alacsonyabb vámtétellel hozhatók be a monarchiába. — Most az angol pótegyezmény felmondott, és a tárgyalás alá kerülő új szerződés folytán 1877 jan. 1-től fogva hatályon kívül helyezték, s vele együtt azon alacsonyabb vámtételek is, melyek benne a pamut és gyapjúárakra nézve foglaltak, s ezen árakra nézve az 1869 előtti állapot lépne érvénybe, vagyis az 1868-iki német vámszerződés és részben az 1867-iki francia vámszerződés által megállapított magasabb vámtételek.

Azon vámemelés, mely eszerint 1877 jan. 1-től fogva életbe lépne, következő lenne: A pamutárak váma és pedig a közönségeseké 12 és 16 frtról 15 és 20 frtra emelkednék, a középfinomaké 16, 20 és 30 frtról 20 és 40 frtra, a finomaké 30, 45 és 60 frtról 60 és 100 frtra vámmászánként; — a gyapjúárak váma és pedig a legközségesebbeké 4 frt 50 krról 5 frtra, a közönségeseké 4 frt 50 krról és 15 frtről 20 forintra; a középfinomaké 35 forinról 40 frtra, a finomaké 50 frtről 60 frtra, a legfinomabbaké 60 frtről 70 forintra.

Látható ebből, hogy az új angol szerződés által célzabavett vámemelés igen tetemes, és pedig a pamut árunknál 20, 25, 40, 100 sőt 120% és gyapjúárunknál 10, 12%, 14, 16 és 25%.

Ha már most számba vesszük, hogy pamut és gyapjúárunkból (részint készen, részint ezekből készült öltönyök és pipereárak alakjában) évenként átlag mintegy 100 millió forint érték hozatik be Magyarországra, s ha számba vesszük, hogy a dolgok jelen állásában — midőn gyapot és gyapjú iparunk nincs és midőn ebbeli szükségleteinket vagy osztrák gyárosoktól vagy külföldről kell beszerezni — az ezen czikkekre vetett vám a magyar fogyasztó szempontjából indirect adó jellemével bir (ez pedig az osztrák iparos javára fizetett indirect adó jellemével). — Ha mindezt tekintetbe vesszük, kézzel foghatóan világos lesz előttünk, hogy az új angol szerződés nem jelent mást, mint a magyar fogyasztók újbóli tetemes megadóztatását az osztrák iparosok javára.

Könnnyen kiszámítható, hogy mennyire rug azon teher, melyet ez új megadóztatás a magyar fogyasztókra róni akar, — de ezen számításat másokra bizzuk, csak annyit monduk, hogy itt nem egy-két ezer frtról, hanem száz ezerekről, sőt talán egy-két millióról van szó.

Ezeket elmondandónak véltük az új angol szerződés tárgyalásának küszöbén. Itélje meg minden képviselő, megegyeztetetőknek véli-e a józan közgazdasági politika követelményeivel, hogy most így terhet szavazzon meg, de nem a magunk kincstára, hanem az osztrák iparosok javára minden ellenszolgáltatás nélkül — az osztrákok szives előkészítésének jutalmául. Mudrony Soma.

A képviselőház osztályaiiban ma veszi kezdetét az angol pótegyezmény tárgyalása. Figyelmeztetjük a törvényhozás tagjait Mudrony Soma barátunk jeles czikkére, mit főnebb adunk.

A bankügy tárgyalában írja az új „Presse”, hogy mitán a magyar miniszterek nem hajoltak az osztrák miniszterek azon ajánlatára, hogy az osztrák nemzeti bankkal alkura lépjenek, most már rajtuk a sor konkrét javaslatot előállni. Magyarországnak egy önálló bank alapításához való joga már a májusi pontozatokban constatalott; ha tehát Magyarországnak megvan a szükséges tőkeereje s önállóan alapít bankot, ugy az ország gazdasági kiegyezés esik. A „Tagblatt” szerint pedig párizsi másodrangú pénzerők már ajau-

lottak is volna tőkéket egy magyar bank alapítására. A képviselőház midőn osztályai f. hó 16-án d. e. 10 órákor osztályülést tartanak a legközelebb benyújtott kereskedelmi szerződések tárgyában. Az országos gyűlés 12 órákor kezdődik.

Szell pénzügyminiszter ma egy küldöttséget fogadott Szlavoniából, illetőleg Eszék városából. A küldöttséget, mely azért jött, hogy a kormánytól kérelmezze, hogy a végvidéki vaspályák az alföldi vaspályához Eszék mellett csatlakozzanak, Strosmayer a diakovári püspök vezette. A küldöttség tagjai: báró Brandau, Mihaloovits és Tombor horvátországi képviselők; továbbá Eszék városából Csordásics, Frank, Posner, Solinger, Zsivanovics polgármester és mások. — A küldöttség egy kérvényt nyújtott át, mely ezt tartalmazza: A magyar minisztertanács arra kéri, hogy a direkt összekötő vonal felállítását a végvidéki-pálya és Eszék városa között vége fel a kormányelőterjesztésbe, figyelembe véve azon pontot, mely a boszniai pálya betorkolására meghatározza, és vigye keresztül a törvényhozás útján, hogy ezen összekötő-vonal építése a végvidéki pályával egyidejűleg kezdessék meg s vezetessék is be. A küldöttség innen Zágrábba megy, hogy a bálnál és a katonai helytartónál szintén elődjá kérelmet.

Külföldi kormányunk alamuzsi politikája, melyet itthon következetességgel tartogattak a jövő miatt aggodó hazafiság előtt, most már a maga meztelenségében áll a világ előtt, s a monarchia, sőt hazánk biztonságát kockáztató tervek, melyek létezését aggodva sejtettük, de melyeket kormányunk a bűnös öntudat féltékenységével rejtgetett, a külföldön már minden nyuk kodocsolja. Tegnap jeleztük egyik táviratunkban azon szerződést, mely Ausztria-Magyarországot és Oroszországot közt Bosznia, Hercegovina és Bulgária occupáltja iránt kötötték; s ha e hír forrásának távolsága némi képtelny hagyott is fönn annak valóságára nézve, ma a pétérvári „Harold” bécsi levele ama gyöngye képtelny is eloszlatja. E levél a többi közt így szól: „A német birodalmi kancellár azon állítását, hogy a viszony Oroszországot és Ausztria-Magyarországot közt zavartalan, a tények csakhamar s eléggé igazolták. A legjobb forrásból értesültünk ugyanis, hogy a Törökországban foganatosítandó katonai végrehajtás tárgyában a két hatalmasság közt teljes egyetértés jött létre. Az orosz csapatoknak Bulgáriába lendő bevonulását az orosz kormányynali megállapodás szerint, Bosznia és Hercegovinának Ausztria-Magyarország részéről foganatosítandó megszállása fogja követni. E végül újv táján négy hadtest fogna mozgósítani ama két tartományban való bevonulást és még talán Szerbiára való figyelés czéljából.”

A haraszt nem zörög hiába, s ha a hírek csakugyan valót mondanak, akkor hat anyyi csőrés-csavarás után végre is oda jutottunk volna, hogy a mi államiaságunk biztos veszélyrel fenyegeti, a monarchia óhajátát ignorálja, a közérzülletet arcucsapja s a magyar nemzetiséget felhabborítja: azt írják fel zászlóknak oly jelző gyanút, mely alatt győzni vagy halni kell. Kérdjük most már mi lenne ez? Politika? Terv? Eszély? Nem, ez nem politika hanem kö, melyet a népek nyakába kötönek, hogy úgy próbáljanak a sodró ár ellen uszni; nem terv, hanem merénylet államiaság ellen, s eszélyes Európá kijátszására; és nem eszély, hanem elvetlen hóbot. Külföldi miniszter! Sic „non” itur ad astral!

Az orosz déli hadsereg mozgósítása, mint Miljutin hadügyminiszternek egy rendelete constalt, a legnagyobb rendben ment végbe. Hír szerint azonban utólagosan a moszkvai kerületet is bele akarják vonni a mozgósításba. A főparancsnok ugyanis azt kívánja, hogy Bessarabián tartalékhadtest állítsassék fel. Az activ déli hadsereg tudvalevőleg 214,000 harcosból áll, s tartalék alakítására eddig még mi sem történt. A nemzetőrség szervezésére vonatkozó rendelkezések nem lehet a tartalék felállítására való előkészületek tekintetű, mivel egy esetleg az ország határain kívül is működhető tartalékseregnek mégis rendes csapatokból kell alakítva lenni. A nagyherceg e tartaléksereget 70-80,000 embernyire kívánja.

A főhadiszálláson az oláh vasutak ágynőket várják, hogy a Románian keresztül szállítandó katonaság átvonulásának részleteit megállapítsák.

A porta készüldése még mindig nagy élénkséggel folynak. Feltűnő — írja a „Pol. Corr.” — hogy a török kormány egy 10,000 fős lovas szabad csapatot alakít. A hadtest hír szerint arra van szüve, hogy háboru esetén táborrendőrséget képezzenek egy elfoglaltól idegen tartományban. — Hogy a török hadsereg az esetre, ha a háboru csakugyan elkerülhetetlen lesz, nem pusztán a védelemre fog szoritkozni, a szeraszkinak azon rendelkezésből is kitűnik, hogy a Várnában és Surlaban nagy mennyiségben összerendezett csapatokat 25-ére a Dunához induli rendtele.

A dunai török hajóraj a múlt héten 8 hadihajóval megerősítették. A parancsnokok naponként tartanak gyakorlatokat, s azt állítják, hogy a flottilla nagy szolgálatakat teend.

Aleppből több tábor redif fog legközelebb Ruscsukba érkezni. Ezek itt lesznek teli szálláson, azonkívül 10,000 egyptomi segédsapát is érkezik újból. A Románian lakó lengyelek közül sokan átköltöztek Bolgárországra az oroszoktól való féltel miatt.

Oktober 18-án több ruscski török rendőr megvert négy osztrák-magyar alattvalót. A megbántottak mind négyen izraeliták, elégtételt folyamodtak a rendőrség főnökéhez, Ali bejhez, ki azonban nem tett nekik igazságot, sőt kidobatta őket hivatalából. A ruscski osztrák-magyar konzul reklamációjára Esref pasha kormányzó a rendőrök törvénykezését elé állította, több havi fogságra ítéltette s megsértettek részére 1900 piaster kártalanítást fizetett.

Szt. Pétervár, decz. 10. (B. C.) A birodalmi kancellár tegnap öszinte örömet fejezte ki az angol követ Loftus lord előtt a felett, hogy Salisbury marquis Ignatieff tábornokkal a legfontosabb kérdésekre nézve, melyek a konferenciát foglalkoztatják, megegyezésre jutott. Orosz részről határozottan határnak. Mérsékletet akar tanusítani, mitán egy nagy akcióra nincsen elköszülve, és általánosan dicsegetni szeretnének kiérdemelni, a midőn pedig csakis a viszonyok vas kénszerének engedelnek.

Minden kénszer felüli, hogy szeretnének kiérdemeln a háboru elől. A mozgósítás 142 millióba kerül, és pénzügyi ezermesterünk Reuters is kifogyott már mindentől. A pénzmaradványok is fel vannak már emészte. A dolgok új rendje, melyet a czár

A szerbek is elmondhatják, hogy se pénz, se postát, Marivovic legalább liába kopogtatott Szt. Pétervárot kölsön után. Ott már nincs több szerb kérdés, nincs tehát a szorult szerb állam pénztár számára pénzük sem. A „szerb kérdés” ugy az orosz udvar, mint az orosz nép már végleg elintéztetnek tekintti, az orosz pénzes világ is teljesen elvesztette hitét és bizalmát a szerb értékek iránt, s mig ezelőtt két hóval Szerbia kaphatott kölcsönt 6 százelekre, most már az orosz bankárok a 8 százeleket is visszautasítják. Általában a muszka pénzes emberek megérték a 15 millió franknyi szerb kölcsönrel, melynek három negyed része még mind a tárczáikban van s a 15 rubeles jegyek majdnem teljesen értékesíthetlennék.

A lengyel lapok egész határozottsággal állítják, hogy Stanislaw vidékén számos polgári ruhába öltözött orosz tiszt tanulmányozza a területi és közlekedési viszonyokat Galicia és Magyarország között. Valami különös fontosságot azonban mégsem helyeztünk el hírekre, mert hisz minden oda mutat, hogy ez idő szerint külügyi politikánk egy követlüt az oroszral, s a három császári szövetség zavartalan boldogságnak örvend.

A „Radetzky” gözönsön történt botrány ügye, mint a „Fremdenblatt” értesül, eképe áll: Ötvenhét bolgár, kik Konstantinápolyból Montenegroba mentek, s onnét mint keresetnélküliek elküldték, mintegy négy hét előtt fegyver, utlevél és keremény nélkül Raguzába érkeztek. Inné Triszbe szállítottak, s ott a jegyzőkönyv felvételek azt vallották, hogy a háboru kegyetlenségűlt való fölemléből távoztak el hazájokból. Könyörögtek, hogy küldessenek haza, de a törököknek ne szolgáltassanak ki. E kérelmek annyival is inkább meghallgatottak, mivel a raguzai török főkonzul közt Szerbiába török önkényeseknek nyilatkozta. Ellátározott tehát, hogy emberiség szempontból, őket nem Saloniki vagy Antivariába, hanem egy rendőr hivatalnok fölügylete alatt Budapesten át Galaczaba fogják szállítani, hol szabad tetszősökre bízatik a továbbjuttatás a Bolgár határ mentében. A bolgárok szállítása Oroszországba a hajó útján történt, s kikötő a Bolgár e lli Antal triszti rendőrségi fogalmazó fölügylete alatt történt, Budapestől Zimonyra, „Carl Ludvig” gözönsön, ha a cs. k. dunagőzhajózási társaságnak Dagobert angol kapitány által vonyélt „Radetzky” nevű postahajórára helyezték át.

Mikor e hajó Belgrádon kikötött — mint a kapitányunk jegyzőkönyvi vallomásokkal megerősített tudósítása jelenti — a szolgálattelvő szerb rendőrhöz a hajóra lépett és kérdezte a kapitányt, vajjon igaz-e, hogy a hajón 57 bolgár van, kikből az utlevélkeket elvették, s kiket az osztrák-magyar rendőrség Widbine akar szállítani, hogy ott a törököknek elvesztés végett kiszolgáltatassa. A kapitány azt válaszolta, hogy arról misem tud s így tudósítást nem adhat, s fölszólította a rendőrbizost, hogy a hajót, mely osztrák-magyar terület, hagyja el.

A rendőrbizost, kinek az állomáshajón szerb rendőrök állottak szolgálatára, fölszólította a bolgárokat, hogy távozzanak a hajóról, kik a hajóról azonnal ki is futottak, miattal a rendőrök a hajót visszatartották. Erre a rendőrbizost azt mondta, hogy mivel a hajón még a bolgárok vezetője el van rejtve, addig a távozást nem enged meg, mig ő a hajót át nem kutatja. A kapitányt a követelésnek ellenszégűlt s fölívta a bizost, hogy tartsa tiszteletben az osztrák-magyar lobogót. A kutatás azonban erőszakkal végrehajtott volna, de a bolgárok kijelentették, hogy közülök senki sem hiszinyik. — Erre a „Radetzky” elbocsátatván, a kapitány Zimonyból jelentést tett az esetről a belgrádi cs. k. konsulnak.

A külügyminiszterium f. hó 4-én értesült az esetről, minnek következtében a telelés végett Budapestre jött „Maros” és „Leitha” monitorok Polában állomásozó legénységét táviratilag azonnal hajókira rendelte, s a hajók most már utban vannak Belgrád felé, hogy ott Wrede osztrák-magyar főkonzul elégtétel iránti követelésének nyomtatékot adjanak.

A montenegroi fejedelmek kölsön után kopogtat Oroszországnak. A havi dotációját most nem jár számára, a nép szökölökdi, a pénztár üres, elküldték tehát teljes Junin államtanácsot, hogy a czár előtt lefesse Montenegro mostani kétségbejött helyzetét. A jelentés szerint valamennyi fegyverfogható ember harcra névén s földjét művelésül hagyván, azonkívül számos hercegovinai menekültet is eltartani kellvén, a hegyes fejedelemség név rövid idő alatt a legborzostóbb éhségnek és nyomornak néz elébe, ha csak Oroszországgal pénzrel és elelmi szerkekkel nem segít a bajon. Junin egyszersmind érintkezésbe tette magát gazdag moszkvai bankárokkal, hogy azoknál Montenegro számára kölcsönt eszközöljön.

Nikita fejedelm személyesen írt a czárnak levelet, melyben területnagyságát kért a Szutara felé s azonkívül egy kikötőt. Nikita hangsúlyozza, hogy ha Montenegro továbbra is mostani helyzetében hagyatik, a mostani határokkal, kénytelen lesz minden kinkalozó alkalmat megragadni, hogy területét kiterjeszesse. Nikita ezen levélre aztán kapta meg az orosz kabinetől azt a választ; melyet ma reggeli lapunk egyik távirata jelez.

E szerint Oroszországgal támogatni fogja ugyan Montenegro kiránságait, de nem áll jót róla, hogy ez keresztülvihető-e, mert ehhez a hatalmak s különösen azon hatalmak beleegyezése szükséges, melyek Oroszországgal közelebbi szövetségben állanak.

Szt. Pétervár, decz. 10. (B. C.) A birodalmi kancellár tegnap öszinte örömet fejezte ki az angol követ Loftus lord előtt a felett, hogy Salisbury marquis Ignatieff tábornokkal a legfontosabb kérdésekre nézve, melyek a konferenciát foglalkoztatják, megegyezésre jutott. Orosz részről határozottan határnak. Mérsékletet akar tanusítani, mitán egy nagy akcióra nincsen elköszülve, és általánosan dicsegetni szeretnének kiérdemelni, a midőn pedig csakis a viszonyok vas kénszerének engedelnek.

Minden kénszer felüli, hogy szeretnének kiérdemeln a háboru elől. A mozgósítás 142 millióba kerül, és pénzügyi ezermesterünk Reuters is kifogyott már mindentől. A pénzmaradványok is fel vannak már emészte. A dolgok új rendje, melyet a czár

léptetett életbe, a régi, gyökeret vert hajókat meg nem szüntette. Az odessai katonai kerület raktáiraiban többféle sikkasztás fedeztetett fel, mely egy-magában meghaladja a 28 milliót. Oly dolgokat kell most megrendelni, melyekről azt hittek, hogy felesleg mennyiségben vannak jelen. Néhány tabornokot perbe fogtak. Hat hadibizost rövid uton Archangelskbe deportáltak. Jekaterinoslawban 225 ezer vászonig és 112,000 pár eszma hiányzott, melyekért 700,000 frt adatott ki. Állítólag még löszerkészlet sincs kellő mennyiségben és minőségben.

A czár azt mondta Miljutinnak: „Azt hittem, hogy atyám örökségét átalkítottam, de csalódtam” Igen szeretnék tehát, ha Angolország által haditervekben akadályoztatnának. Csak az a kérdés, hogy mentek meg a becsületet? Bismarck csak megépíti a hidat Anglia és Oroszország között, de mit mond majd a porta? Ez idegen occupációt nem fog megengedni. Nem kellene-e ezt egészen abban hagyni? E kérdés foglalkoztatja most a diplomatiai köröket. E kérdés felett harcol most a hadi- és békepárt. Melyik fog győzni, azt most még nem lehet meghatározni. A jelen pillanatban a békebarátai vannak előnyben.

ORSZÁGGYÜLÉS. A képviselőház december 15-én tartott ülése. Elnök Ghyecz Kálmán. A kormány részéről jelen van valamennyi miniszter. A mult ülés jegyzőkönyve felolvasatván kérszerevél nélkül hitelesítették.

Elnök: Bemutajta a zenta: általános takarékpénztárnak kérvényét az uszora törvénynek 12%, maximummal leendő meghatározására. Bemutajta továbbá a zentai takarékpénztárnak kérvényét az uszora törvényjavaslat tárgyában. Végre a lugosi egyesült takarékpénztár igazgatóságának kérvényét az uszora törvényjavaslat tárgyában. Kérvények a napirend: az 1877-ik évi államköltségvetésről szóló törvényjavaslat folytatódólagos tárgyalása.

Helly Ignác hosszasan polemizál Tóth Vilmosmal, s a többi közt így szól: Említette — igen helyesen — a t. képvis. ur különösen azon három kérdést, melyek megoldását a kormány magának feladatának tűzte ki. T. i. megígérte a kormány, hogy az államháztartás egyensúlyát helyre fogja állítani; megígérte, hogy az adminisztrációt egyszerűsíteni és javítani fogja; megígérte, hogy a bank- és vankérdést a nemzet érdekében megfelelőleg fogja megoldani. De mit felelt az tények t. ház? Hogy az államháztartás egyensúlyát mikép állította helyre a kormány erre nem kell, hogy én feleljek, felel rá az előtűnik fvkó budget-törvényjavaslat és azon világosabban s még szomorubbán felel rá az új záradék, melyet a pénzügyi bizottság most hoz javaslatba, t. i. hogy a hiány fedezésére bármivel, valamely hitelműveléssel, mely talán a fölkhökből fog leessni. Így állította helyre a t. kormány az egyensúlyt.

Tóth Vilmos azon állítására, hogy az ellenlék megtámadja az adminisztratív reformát, holott ezek csak most inauguráltaknak, megjegyzte, hogy maga Tóth Vilmos azt állítja, miszerint a kormány beváltotta ígérését, az adminisztrációra nézve. A bizalmi kérdésről ezeket mondja: A bizalomnak tényeken kell alapulnia. Vannak esetek rá, midőn egy párt bizonyos emberben megbizik, még mielőtt végrehajtott volna valamit; de akkor kell, hogy legyen ez ember előéletében egy nagy tett, melyely bezonyította, hogy a bizalmat megérdemli.

Ertem, ha Olaszországban például Cavournak akkor, mikor neki sikerült az olasz kérdést az európai congressusba behozni, mikor neki sikerült Lombardiát és Közép-Itáliát unificálni: a parlamentben óriási többség volt, mely vakon követte, mert ő okot, alapot szolgáltatott a bizalomra tényekkel. Ertem, ha a német parlamentben Bismarck oly óriási többséggel rendelkezett, s határtalan bizalommal viseltetett iránta, látván, mily határozottan, erélyesen halad Németország egyesítése felé. De ugy általánosságban kimondand az elvet: nekünk közelebbünk általában bizalommal viseltetni a kormány iránt — engedelmet kérek ez nem bizalom, hanem vakhit, mely tönkretesz ugy nemzeteket mint egyeseket.

Az államháztartás rendezhetőségéről elődjá Simonyi határozati javaslatának azon tételét, melyek azt lehetővé teszik. Hosszabban indokolja Simonyi azon állításait, hogy a jelenlegi kormány rosszabb helyzetet teremtett, mint elődei. Ezután elmondja a pénzügyi helyzet veszélyességét.

Az adminisztrációt tekintve — folytatja a szónok — van egy fölfordított adminisztráció; a régi-nel helyébe tettek egy kísérletet, melynek kedvező eredménye fölött vajmi komoly kételey forognak fen, felforgatták a törvénykezéket azon ügyről alatt, hogy nagy megtakarításokat fognak kieszközölni. És mit látunk eredményül? Fel lett áldozva a bírói igazságszolgáltatás alapja: a bírói függetlenség.

A szabadelvűség terén látunk az általános vita alkalmával, hogy a multhoz képest határozott visszaesést jelezhetünk. Ugy liquidálna a kormányunk ma.

Es visszaterve a pénzügyi helyzetre, elfeledtem kiemelni azt, hogy nem az a legnagyobb baj, hogy pénzünk nincsen, és hogy ha a kormány ma lelépne senkinek tudná, hogy miöl fedeztik a deficitet, — ezt a kormány maga sem tudná, de igenis a kormány oda vitte a dolgot, hogy tönkre van téve hitelünk, hogy a miniszter ur kölsönét nem is mer már megkísérlni, hanem fedeztetni kénytelennek látta magát azon módot is felveténi, mely a pénzügyi bizottság által ajánlatik. És itt talán azt fogja mondani a miniszter ur, hogy ez nem a kormány hibája, hogy az általános viszonyok olyanok, melyeknél fogva kölsönre biztosan számítani nem lehet. Engedelmet kérek, tul a Lajtán a viszonyok olyanok, mint minálunk, de azért ott nem esnek kétségbe a legfontosabb kérdésekre fölött, mert hisz ott igenis épen tegnap bocsátották ki egy 4%-os rente kölcsönt akkor, a mikor a mi kormányunknak arra nem lehet kilátása, hogy 6%-os rente kölsönbe helyezzen el. Elismereim, hogy ennek nem oka a mi kormányunk, csak hogy a kölsönből ott van, hogy a bécsi kormányunk láta mögött áll egy nagy pénzügyi bizottság, mely őt támogatja, mely a mi kormányunkat ugyanezen pénzvilág nemcsak, hogy nem támogatja, hanem ellenlége.

Igen, de ez nem új dolog. Mi ezt hangoztatunk éveken át és a magyar kormány nagyon jól tudhatta, hogy a veszély perceiben ott nem barátot,

